

VEČERNI LIST

NEODVIŠEN DNEVNIK * Posamezna številka 16 vinarjev.

Cene po pošti:
za celo leto K 40.—
za polleta K 20.—
za četrt leta K 10.—
za 1 mesec K 3.50
Za Ljubljano mesečno 3 K.
Uredništvo in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6.
Uredn. telefon št. 50.

Slovenec predsednik mariborskega gremija trgovcev.

Maribor, 21. julija. (Izvirno poročilo.) V soboto se je vršil občni zbor mariborskega trgovskega gremija. Pri volitvah sta bili postavljeni dve listi kandidatov: Kompromisna lista Slovencev in zmernih Nem-

cev ter čisto nemška lista. Prva lista je dobila 61 glasov, druga 56. Za predsednika je izvoljen slovenski trgovec Wexl. Tudi v odboru v imajo večino Slovenci.

Mirovna konferenca.

Pariz, 18. julija. (Izvirno poročilo.) Pri mirovni konferenci se sedaj delajo avstrijsko-ogrske meje. Vprašanje koridorja je pokopano; Francozi so bili zanj, Amerika in Anglija proti. Avstrija dobi nemške dele mošonjske, šopronske in železne županije. Te meje v zvezi z mejami v Prekmurju se delajo te dni. Narodni praznik 14. julija je dal tudi raznim komisijam dopust. Bela Kun vznemirja konferenco, ki mu pošilja ostre note. Italija se »konsolidira«; zato miruje adrijansko vprašanje. Koroška še ni prišla do miru na konferenci; zdaj spletkarijo zopet Lahi in Nemci z

nedeljivo Koroško. Renner pa potrpežljivo čaka v St. Germainu, da mu Clemenceau pošlje drugi del mirovne pogodbe. Za razvedrilo je dobil dovoljenje, da si je smel ogledati, kje so Nemci v Versaillesu podpisali mir. Bulgari so poklicani za 25. julij. Meje za njo so skoro gotove. Proti naši državi izgubi nekaj malenkosti. Dobrudžo pa menda dobi nazaj, to je tisti del, ki ga ji je vzela Rumunija leta 1913. Grčija ji hoče odvzeti Trakijo, čemer pa Italija nasprotuje kot neprijateljica Grčije.

Železničarska stavka v Italiji.

LDU Rim, 20. julija. (DunKU). Kakor javlja »Avanti«, je centralni svet italijanskega železničarskega sindikata odstopil. Provizorni odbor, ki ga je izvolila splošna

skupščina italijanskih železničarjev v Turinu, je izdal oklic, kjer izjavlja, da se generalna stavka ima vršiti.

Mednarodna stavka bo imela samo delni uspeh.

LDU Milan, 20. julija. (Brezžično.) Z ozirom na proglašeno mednarodno stavko, s katero hoče dne 20. in 21. t. m. mednarodni socializem protestirati proti versailleskemu miru in proti oboroženemu vmešavanju zapadnih držav v Rusiji in na Ogrskem, je italijanski ministrski predsed-

nik naslovil na vse prefekte kraljestva okrožnico, kjer jih pozivlja, naj vzdrže javni red in mir z vsemi, ako treba tudi najstrožjimi sredstvi. Zdi se, da bo stavka imela samo delni uspeh, tako v Italiji, kakor tudi v Angliji in v Franciji.

Stroge potovalne odredbe na Nižje Avstrijskem.

LDU Dunaj, 19. julija. (ČTU.) Nižje avstrijska deželna vlada je objavila naredbo, da mora vsak, ki ni pristojen v Nižji Avstriji in ki nima tam rednega bivaliča, prositi pri politični oblasti za dovoljenje, da sme tja potovati, ako misli tam ostati več kakor tri dni.

Dovoljenje za potovanje izdaja za Dunaj in Dunajsko Novo mesto pristojno policijsko ravnateljstvo, za druge kraje pa pristojno okr. glavarstvo. Kršitev te naredbe se kaznuje z globo 5000 kron, ali z zaporom do 6 tednov.

Odprava častnih in plemiških naslovov v Nemčiji.

LDU Milan, 20. julija. (Brezžično.) Iz Weimarskega javljajo: Nemška narodna skupščina je sprejela člen 106, s katerim se

odpravljajo častni in plemiški naslovi. Člen določa tudi, da država nima več pravice podeljevati odlikovanja; nemški državljani

ne sme sprejeti častnega naslova ali odlikovanja niti od kake inozemske države. Nemška narodna skupščina je sklenila tudi, da se odpravi smrtna kazen.

Naš poslanik v Bukarešti.

LDU Belgrad, 21. julija. Novi poslanik kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev v Bukarešti Dragotin Jankovič je izročil večeraj rumunskemu kralju svoja poverljiva pisma.

Nemško-avstrijska mirovna pogodba.

LDU Pariz, 20. julija. (Dun. KU) Mogoče je, da bodo nemško-avstrijski delegaciji izročili mirovno pogodbo z Nemško Avstrijo že danes v nedeljo.

Izdane tajne brzojavke.

LDU St. Germain, 20. julija. (Dun. KU) Chicago Tribune poroča iz New Yorka. Pripetil se je že drugi primer, da je tajna brzojavka med državnim departmentom in Parizom prišla v roke vladi sovražnih elementov. Oblasti domnevajo, da mora biti med osebjem državnega departamenta boljševiški zaupnik.

Poljaki zasedli Tarnopol.

LDU Nauen, 19. julija. (Brezžično.) Kakor poročajo Lvovski listi, so poljske čete dne 15. julija zavzele Tarnopol. General Denikin bo izkušal prodreti s svojimi četami tako daleč, da bo do jeseni zasedel vso Ukrajino. Njegova armada šteje že 200.000 mož in še vedno stalno narašča.

Kriza na Španskem.

LDU Madrid, 20. julija. (DunKU.) Agence Havas javlja: Dosedanjemu ministrskemu predsedniku Mauri se ni posrečilo, postaviti nov kabinet. V poštevpöštev pri dejo sedaj v prvi vrsti liberalci in demokrati. Voditelji leve so sklenili, da se bodo borili proti vsakršni vladi, v kateri bo sedel le en član dosedanjega kabineta.

Holandška ne izroči Viljema.

LDU Milan, 20. julija. (Brezžično.) Kakor poročajo listi iz Curiha, je Holandski sklenila, da ne izroči bivšega nemškega cesarja.

Omejen izvoz žita in moke iz Amerike.

LDU Washington, 20. julija. (Dun. KU.) Izšla je naredba predsednika Wilsona, po

kateri so vsakršni izvoz žita ali moke, razen onega, čigar izvoz izrecno dovoli žitni komisar.

Ustavljene Sokoli na Dunaju.

LDU Dunaj, 19. julija. (ČTU.) Ob 7. uri zjutraj je odšlo z dunajskega zahodnega kolodvora sedemdeset Sokolov dunajske župe v sokolskem kroju v Iglavo. Kolodvorski poveljnik je zahteval od njih legitimacije, da so upravičeni nositi tuje uniforme, nakar jim je službujoči častnik zapovedal, da morajo čepice sneti, sokolski znak in pero, in to kljub temu, da so Sokoli protestirali, da so od oblasti priznana društvo z rednopotrjenimi statuti. Isto se je ponovilo, ko so Sokoli že bili v vagonu. Izlet je bil po predpisih prijavljen pri policijskem ravnateljstvu.

Ameriško tihomorsko brodovje.

LDU Old Point Comfort (Virginija-Zed. Države), 19. julija. (DUn. KU). Šest naddreadnoughtov je davi v spremstvu treh torpednih rušilcev odplovalo skozi Panamski prekop proti zapadu. Ta eskadra tvori prednjo stražo novega ameriškega pacifiškega brodovja, ki šteje 200 ladij.

Preddaja saarskih premo-govnikov.

LDU Nauen, 19. julija. (Brezlično.) Na predlog nemške vlade, naj se prične s pripravami za predajo premo-govnikov v saarski kotlini, je odgovorila francoska vlada, da bo poslala nekega rudniškega rudniškega ravnatelja v spremstvu finančnega strokovnjaka v Saarbrücken, kjer se bosta imenovana funkcionarja sestala z zastopniki nemške vlade in se sporazumela z njimi o vseh potrebnih odredbah. Pri tem sestanku se bo razpravljalo tudi v vprašanju glede prevzeta rudniških uradnikov, ki so bili dosedaj v nemški službi.

Prisilno premoženje in oddaja premoženja v Nemčiji.

LDU Nauen, 19. julija. (Brezlično.) Z ozirom na govorico, da se namereva v Nemčiji razpisati prisilno posojilo v znesku 20 do 25 milijard mark, poroča weimarski dopisnik lista »Deutsche Allgemeine Zeitung« iz verodostojnega vira, da bi po mnenju vlade najbolje odgovarjalo interesom države, ako se izvede nameravana oddaja premoženja v izmeri, ki bi prinesla bistveno višjo končno vsoto od dosedaj pričakovane in ako se obenem razpiše tudi primerno prisilno posojilo.

Prehrana Nemške Avstrije.

LDU St. Germain, 20. julija. (Dun. KU) »Manchester Guardian« javlja iz Pariza: Hoover je predlagal vrhovnemu svetu zaveznikov, naj se nadaljuje preskrbovanje Nemške Avstrije z živili do meseca oktobra tega leta.

Gradivo za mostove.

LDU St. Germain, 20. julija. (Dun. KU) Kakor poroča »Chicago Tribune«, je vrhovni gospodarski svet pod predsedstvom Hooverja sklenil, staviti vrhovnemu zavezniškemu svetu predlog, da se dovoli odpo-

šiljatev mostovnega gradiva iz Avstrije v Srbijo, kamor je namenjeno v zameno za živila iz Banata, še pred podpisom mirovne pogodbe.

Obnova ribištva.

LDU Belgrad, 21. julija. Ministrstvo za prehrano in obnovo zemlje pripravlja odredbe za obnovo ribištva, ki je v zadnjih letih močno zaostalo. Ribiči v Primorju so ostali brez mrež in potrebnega orodja. Ribiškim organizacijam se bo dovolil poseben kredit. V zvezi s tem se vrše v ministrstvu za prehrano priprave, da se organizira dovoz konzerviranih in svežih rib. Računa se, da bo skoro mogoče odpraviti vse težkoče v prometu.

Dovoljenja za uporabo vagonov.

LDU Belgrad, 21. julija. Ministrski svet je sklenil, da smejo sedaj izdajati dovoljenja za uporabo vagonov samo železniška nadzorništva v Belgradu, Sarajevu, Zagrebu in Ljubljani. Kontrolorji bodo nadzorovali, ali se posli točno opravljajo.

Iz Rumunije.

LDU Bukarešta, 20. julija. (RDU. — Dacia.) Predsednik sedmograškega narodnega sveta, dr. Mihalyi, je včeraj odpotoval, ker so se pogajanja za sporazum med strankami izjalovila.

LDU Bukarešta, 20. julija. (RDU. — Dacia.) Kriza v rumunski vladi traja še vedno. Jutri se bo sestal zopet ministrski svet, da se iznova posvetuje o zunanje-političnem položaju Velike Rumunije.

LDU Černovice, 20. julija. (RDU. — Dacia.) Včeraj je bil tu slovesno otvorjen prvi rumunski apelacijski dvor. Otvoritveni akt je izvršil nadškof Vladimir Rakta od navzočnosti zastopstev rumunskih političnih strank Bukovine in velike množice ljudstva.

LDU Bukarešta, 20. julija. (RDU. — Dacia.) Rumunski finančni minister Christianescu (?) izdeluje z delegati sedmograškega poverjenišтва za finance zakonsko osnovo za ujedinjenje državnih monopolov. Elaborati se bodo predložili jutrišnjemu ministrskemu svetu v odobrenje.

LDU Bukarešta, 20. julija. (RDU. — Dacia.) Bivši rumunski minister Konstantin Stere je zapustil Rumunijo in se naselil v Ženevi, kjer se namereva posvetiti časnikařtvu.

Iz pokrajine.

k Narodnostne razmere v celovski okolici. Glede na narodnostne razmere v Podvrbi (Krumpendorf) in okolici (blizu Celovca) so se našli v posesti komande celovškega odreda so se nahajajoči kroniki prej avstrijske orožniške postaje v Podvrbi nastopni velezanimivi podatki:

»Podvrba in okolica sta imela do srede 19. stoletja čisto slovenski značaj in prevladal je slovenski občevalni jezik, ki je še sedaj med ondodnimi prebivalci v navadi v krajih Leinsdorfu in v Pričicah. Otvoritev južne železnice leta 1864 in hitro naraščajoči tujski promet je temeljito izpremenil idilsko življenje prebivalcev na bregu jezera. Čimdalje živahnejše občevanje s celovškimi meščani in letoviščarji, ki so v čimdalje večjem številu dohajali iz

vseh delov cesarstva in iz inozemstva, je pospeševalo razširjanje nemškega jezika in je vplivalo tudi oživljajoče na kulturni in gospodarski razvoj občin. Kmetje so polagoma prezidali in povečali svoje hiše, da bi bile primernejše za letoviščarje; nastala so nova udobnejša in vzorna poslopja in raslo je blagostanje prebivalstva. Slovenski jezik mlajše generacije se je močno izpodrinil, tako da danes v Podvrbi govori le malo oseb slovenski. Samo v župni cerkvi v Brezi, k čije fari spada Podvrba, je enkrat ali dvakrat vsak mesec slovenska pridiga in se moli slovenski. Tako so tudi napisali na starejših nagrobnih spomenikih docela slovenski, mlajši pa izključno nemški.»

k Osebnosti. Iz seje deželne vlade: Namestni učitelj na državni gimnaziji v Celju Mirko Kmet s imenuje za pravega učitelja v IX. čin. razredu, Ing. agr. Franc Mikuš, asist. na kmet.-kem. preskuševališču v Mariboru — pomakne v X. čin. razred drž. uradnikov. — Jurij Tomašič se imenuje kancelistom v XI. čin. razredu na obč. javni bolnici v Ptuj. — Avskultant Bogomir Kobal se sprejme kot konceptni praktikant v pripravljeno službo politične uprave v Sloveniji. — Julij Burda, višji agrarni zemljemerec II. razreda, ki je bil stavljen na razpolago čehoslovaški republiki, se zopet sprejme v državno agrarno službo. Inž. Josipa Zidanška, strokovnega učitelja na državni kmetijski šoli v St. Jurju se premesti v Ljubljano za referenta za živinorejo pri oddelku za kmetijstvo. — Učiteljski suplent na državni kmetijski šoli na Grmu Josip Leon Golmajer se stalno namesti na kmetijski šoli na Grmu in pomakne v IX. čin. razred drž. uradnikov. Tajniškemu pristavu slovenske kmetijske družbe v Ljubljani Francu Kropivšku se podeli služba strokovnega učitelja na kmetijski šoli v St. Jurju. Emil Podkrajšek, pisarniški oficijant pri krajnem komisarju za agrarne operacije se imenuje kancelistom v XI. činovnem razredu.

k Kmetijska gospodinjstva šola v Kočevju. Deželna vlada je pritrdila ustanovitvi enoletne kmetijske gospodinjstva šole za kmetijska dekleta na zavodu usmiljenk v Kočevju pod stalnim nadzorstvom oddelka za kmetijstvo.

k Nova telefonska centrala. Pri poštnem in brzojavnem uradu Trbovlje 1 se je otvorila dne 15. julija t. l. telefonska centrala z javno govornico v vođu 1344 za krajevni in medkrajevni telefonski promet. Obenem se je priključila telefonska centrala Trbovlje 2 kot postranska centrala k glavni centrali Trbovlje 1.

k Nove poštne pristojbine. Opozarjamo občinstvo na ministrsko odredbo, ki določa zvišanje vseh poštne pristojbin s 1. julijem 1919, da se izognejo naslovniki pomanjkljivo frankiranih poštne pošiljk doplačilom. Vsi poštne uradi so dolžni dati strankam v pristojbinskih zadevah potrebna pojasnila. — V glavnih potezah objavljamo sedaj veljavne pristojbine. Pisma: do 20 g 30 vin., do 40 g 60 vin., do 60 g 90 vin., do 80 g 120 vin. itd.; za vsakeh 20 g 30 vin. več. Dopisnice: 15 vin. za komad. Dopustne so tudi zasebno založene, če odgovarjajo po velikosti uradnim vzorcem. Tiskovine: do 100 g 10 vin., do 150 g 15 vin., do 200 g 20 vin. itd.; za vsakeh 50 g 5 vin. več do 2000 g. Vzorca do 100 g 15 vin., do 200 g 30 vin., do 350 g 45 vin. Poslovni papirji: do 200 g 30 vin., pristojbina se stopnjuje

od 100 do 100 g za 15 vin. do 2000 g. Postranske pristojbine: priporočanje, povratnica, izplač. potrdilo, reklamacija za vsak slučaj 60 v. Ekspres. pristojbine: za pakete 2.50 K, za ostapredmete 1.—K. Vrednostna (denarna pisma): Pristojbina sestoji iz: a) pristojbine za priporočeno pismo iste teže; b) vrednostne pristojbine; c) dostavnine, oziroma d) obvestnine. Nakaznice: do 25 K 25 vin., do 50 K 50 vin., do 100 K 60 vin., do 200 K 70 vin., do 300 K 80 vin. itd.; za vsakih 100 K 10 vin. več do 1000 K in izplačilna pristojbina 10 vin. Paketi: Pristojbina se računa: a) po teži; b) po označeni vrednosti, c) za dostavo, oziroma d) obvestitev, in sicer: a) do 5 kg 1.50 K in za vsak nadaljnji kg 60 vin. več, do 20 kg; težjih paketov pošta ne sprejema; b) do 100 K 25 vin., do 500 K 50 vin., do 1000 K 100 vin., do 2000 K 120 vin. itd.; za vsakih 1000 K 20 vin. več. Te pristojbine veljajo tudi za vrednostna pisma; c) brez vrednosti ali do 1000 K 1.—; za vsakih nadaljnjih 1000 K označene vrednosti 10 vin. več; d) če odpade dostava, se zaračuna 10 vin. obvestnine namesto dostavnine. Povzetnina: 20 vin.; od povzetnega zneska odbije naslovni urad še stroške za nakaznico. — Vse pristojbine se plačajo že pri predaji, tako da se naslovnikom izroči pošiljka brez pristojbin.

k Častniki prostov, strelcev. Komanda IV. armijske oblasti je določila: Častniki prostovoljnih strelcev kakor tudi črnovojniški častniki se zamorejo smatrati častnikom samo za dobo vojske, dokler so v častniški službi. Pri prostovoljnih strelcih dobljene šarže so veljale samo za službo v tej formaciji. Z izstopom ali odpustom iz te formacije preneha tudi častniški značaj. Po tej naredbi se zamorejo smatrati častnikom samo oni, ki so bili častniki bivše avstro-ogrške stoječe vojske ali domobranstva, in to v tistem činu, katerega so imeli v stoječi vojski (domobranstvu), ako so zaprosili za sprejem za skupno vojsko kraljevstva SHS. Osebe, ki so izvršile enoletno vojaško službo ali kakšen častniški kurz, zadrže svojo podčastniško šaržo, ki so jo imeli neposredno pred imenovanjem za častnika prostovoljnih strelcev. Osebe, katere nimajo nobenih vojaških šol, izgube vse šarže (častniške in podčastniške), ki so jih imeli pri prostovoljnih strelcih. To v vednost tistim, ki so pošiljali prošnje za sprejem v skupno vojsko.

k Dva brezmesna dneva. Ministrstvo za prehrano in obnovo zemlje namerava vpeljati dva brezmesna dneva na teden. Številno živine se je za časa vojne zelo zmanjšalo. Ako se bo v veliki meri nadaljevala vporaba mesa, more to znatno škodovati naši živinoreji. Preden bo mogoče dobaviti živino od zunaj, je treba, da se uveljavijo omenjene odredbe.

k Draginjske doklade za železničarje. Iz Belgrada poročajo, da je vlada odobrila zahteve železničarjev po draginjski dokladi.

k Prepovedan izvoz živine. Ministrski svet v Belgradu je prepovedal izvoz konj in rogata živine.

k Belgrajski most. Iz ministrstva za promet se doznava, da bo železniški most preko Save pri Belgradu gotov 12. avgusta.

k Konjska tatvina. Dva konja sta bila ukradena v soboto, dne 19. t. m., na Lučarjevem kalu pri Št. Vidu pri Stični; konja sta

rdeče barve, črnih repov, visoka 139 in 156 cm; večji izmed konjev ima desno zadnjo nogo belo. Na sumu so cigani.

Iz Ljubljane.

IV čast srbskim gostom je mnogo ljubljanskih hišnih posestnikov izobesilo raz hiše zastave. Tudi javna poslopja so okrašena z zastavami.

I Stavka v Ljubljani. Stavka v Ljubljani se vrši le deloma. Trgovci so bili primorani zapreti pradalne. Električni tramvaj ne vozi. Promet na železnici se vrši nemoteno dalje. Ob 9. uri predpoldne so imeli socialisti shod pred Mestnim domom, ki se ga je udeležila velika množica ljudi z rdečimi zastavami. Govorila sta po dva govornika; med glavnimi je bil Štebi, Kopač in Golouh ter nek komunističen Srb. Govorniki so pobijali sklepe pariške konference, obračali so se proti nameri, posegati v notranje zadeve ruske in ogrske sovjetske ljudovlade ter proti jugoslovanskemu meščanstvu sploh. Ob 10. uri se je množica razvila v sprevod, ki je krenil z rdečimi zastavami čez Mestni in Stari trg, Št. Jakobski most do vladne palače na Bie/weisovi cesti, kjer se je ustavil. Vso pot so delali klice ruskim revolucionarjem in socialni revoluciji ter peli več proletarskih pesmi. Nek očividec poroča, da je videl, da je šel čez Stari trg ob sprevodu tudi neki laški častnik, ki se je zadovoljno smehljaj ob živijo klicih na socialno revolucijo. Par soc. voditeljev se je podalo na vlado, kjer so oddali zahteve, da se naša država ne sme vtikati v notranje zadeve ruske in ogrske ljudovlade, da morajo izpustiti vse one, ki so zaprti radi strankarsko političnih prestopkov in zahtevo glede delavskih svetov. Pred deželno palačo so peli več pesmi. Ko so se odposlanci vrnili, je krenil sprevod dalje. Ko so šli mimo železniškega ravnateljstva, so ogorčeni klicali: Doli s stavkocizmi in druge klice. Sprevod se je ustavil znova pred »Slonom«, kjer je Kopač povedal množici, da je vladni predsednik obljubil, da bo poslal prvo njih zahtevo glede vmešavanja naše države v notranje zadeve Rusije in Ogrske, v Belgrad; glede druge zahteve političnih kaznjencev, bo dal še ta dan predložiti akte in bo ukrenil vse potrebno. Govoril je tudi Golouh. Sprevod se je nato nadaljeval do državne in južne železnice; pred južnim kolodvorom se je množica mirno razšla.

I Shod poštne nastavljenecv. Predsedstvo »Zveze poštne organizacij v Ljubljani« vabi člane vseh poštne kategorij na shod, kateri se vrši v torek, dne 22. julija 1919 ob 20. uri v mali dvorani »Narodnega doma«. — Dnevni red: 1. Poročilo naše delegacije iz skupščine v Belgradu; 2. slučajnosti. — Vsi poštarji in poštarice na shod!

I Zgodba o modrem škorcju. Modri škorec je metal v steklenico tako dolgo kamenčke, da je prišel do vode. Modri Ljubljančan pa je včeraj šel tako daleč v ljubljansko okolico, da je s »pokalicami« utešil svojo žejo. Vendar pa so imele včeraj »rumene pokalice« posebno moč, kajti mnogo družb se je vračalo včeraj zelo ginitih v abstinentno prestolico, ki cel

dan ni reva nič pila. Iz samega zaničevanja so se izprehajajoči napili v okolici in so se menli pobožno med seboj: Pa smo se ga let Ha, ha, ha.

I Usmiljenim srcem. Kdo sprejme v brezplačno oskrbo siroto-dečka Vinka Zora, ki je star 1 leto? Je brez starišev in v silnem pomanjkanju. Javi naj na Dobrodelno pisarno v Ljubljani, Poljanska cesta št. 4.

I Našla se je danes dopoldne na trgu denarnica s srednjo vsoto denarja. Kdor jo je izgubil, naj se oglasi v jezuitskem samostanu na Elizabetni cesti.

Po svetu.

s Ravnopravnost mrtvih. Iz Petrograda poročajo, da pripravlja vlada sovjetrov zakon, ki dopušča, da smejo biti mrtvi pokopani na kakršnemkoli pokopališču, brez ozira na to, kakšnega veroizpovedovanja je bil rajnik.

s Sami modrijani. Dva dobrovoljca sta se vračala ponoči domov. Mesec je sijal in eden omeni: »Glej, sonce pijancev.« — »Ti si pijan,« ga zavrne drugi. »to je vendar pravo dnevno sonce.« — Jela sta se pripraviti, ali jima sije nočno ali dnevno sonce. Srečata zakasnelega potnika in vprašata, kdo ima prav. Nočni potnik si je mislil, da ni dobro zameriti se pijancu, pa jima reče: »Oprostita gospoda, jaz nisem iz tega kraja.«

s Bivši bavarski kralj bi rad prišel v domovino. Bivši bavarski kralj, ki se zdaj nahaja v dvorcu Zigers, je prosil za dovoljenje, da se vrne v domovino in se nastane v dvorcu Wildenwart. Bavarska vlada mu še ni odgovorila.

s Izvoz kave. Nizozemska vlada je ustavila prepoved glede izvoza kave. Konji v Nemčijo se smejo izvažati.

s Shakespearejev rojstni kraj v nevarnosti. Stari idilični Shalford se je moral te dni silno braniti proti zgradbi velikih tvornic, ki naj bi bila stala v rojstnem mestu največjega pesnika vseh časov in vseh narodov. A angleško spoštovanje velikih mož bo vsekako ohranilo staro lice slavnega mesteca in bo dalo s tem dober zgled svetu — in nam.

s S kroglo v srcu je ostal živ. V zadruhi francoskih zdravnikov so poročali o čudnem slučaju, da je neki vojak, ki je bil ranjen 1. 1915 pri Dardanelah, ostal še do danes živ in zdrav, čeravno se mu je zadržal krogla v srcu. Operacija se ni mogla izvršiti, a ta vojak se počuti popolnoma zdravega in se ne pusti operirati.

s Tradicionalnost Angležev. Angleži so najbolj svobodoljubni in tradicionalni narod. V Londonu je bil mir proglašen na način, kot v srednjem veku. Mir so izklicali po posameznih okrajih. Ti, ki so mir izklicavali, so bili oblečeni v srednjeveške noše. Pred njimi je šel gardijski eskadron, zastavniki, slugi in »kralj orožja«. Pri dohodu v stari del mesta, City, je dočakal sprevod lord major na vozu. Vodja sprevoda je, po starem običaju, prosil načelnika, da ga pusti v mesto in ko je načelnik to dovolil in so odprli grajska vrata in sprevod, ki se mu je pridružil lord-major, je šel svečano v City. Tam so potem na križiščih ulic oklicali mir.

s Bankovci se ga usmrtili. V Inomostu je umrl železniški blagajničar za grižo. Zavestna valnica je morala plačati njegovim ljudem zavarovano vsoto, ker je bil žrtev svojega poklica. Ranjki je res imel navado pri štetju bankovcev sliniti si prste. Sodni strokovnjak, zdravnik, je dejal, da je na ta način infekcija res mogoča, zato ne more dovolj opozoriti, da naj bo vsakdo pri štetju bankovcev, karseda previden.

s Kronični katar v pljučih. Takemu človeku je treba noč in dan dobrega zraka, dobre hrane (mleko in sluznate juhe), vsak dan par žlic medu. Po ramah in prsih naj se utira z arničnim razmakom ali s slivovko in namaže potem z gabezovim mazilom. Mlad človek se utrdi lahko z mrzlim umivanjem, da se pozdravi popolnoma, pri starem se ublaži trpljenje. Neobhodno potrebno je izpiranje nosu in grla vsako jutro in zvečer, ako je hodil bolni po prahu, še večkrat. Dober čaj za to bolezen: Razreži po 16 g encijana, sladke korenine, milnice, sleza, po 8 g brinjevih vršičev in janeževega semena, prekuhaj dobro in pij osmino litra zjutraj, zvečer in popoldne. (Žlico zeli na pol litra kropla.) Kdor je podvržen temu katarju, mora posebno paziti, da je toplo obut in da ne stoji na mokrih tleh in na mrzlem vetru. Hoja po dežju ne škoduje, škoduje pa vsako postajanje v mokri obleki in obuvalu.

s Japonce o evropskem gledališču. Ravnatelj cesarskega gledališča v Tokiju, največjega japonskega gledališča, Kunitaro Isaka, je zdaj prvih obiskal Evropo in Ameriko. Vtis, ki so ga napravila nanj zapadna gledališča, opisuje v nekem angleškem listu. Pred vsem pravi japonski gledališčnik, da dajejo Japonci prednost tragediji, dasi se v zadnjem času kažejo pojavi naklonjenosti do lažje dramatične tvorbe. Igro evropskih igralcev imenuje lepo in zdržljivo. Čudi se velikemu številu prizorov v spalnica. Japonski cenzor bi jih neki črtal. Dalje gleda Japonce z občudovanjem na polna evropska gledališča. V Japonski ne hodi občinstvo tako rado k predstavam. Nekaj nenavadnega se mu je zdelo, da se hodijo igralci ob koncu prizorov zahvaljevat občinstvu za ploskanje in pohvalo. To baje povsem pokazi iluzijo. Od vseh iger, kar jih je videl v Evropi mu neki najbolj ugaja »Cyrano«. Po njegovih nazorih bi se učinek zadnjega dejanja povečal, ko bi ob padanju listja z dreves odmevalo ptičje petje.

s Narodov brez ognja je bilo nekdanje zelo mnogo. Te močne naravne sile niso poznali n. pr. niti stari Egiptčani. Tako priznavajo Perzijanci, da njih predniki niso ničesar vedeli o ognju. Tudi mnogi izmed starih pisateljev poročajo o narodih, ki še v njih dobi niso imeli o koristi ognja niti pojma, ali pa so ga ravno začeli rabiti. Povestnica poznejših stoletij navaja podobne primere: Prebivalstvo marijanskih otokov, odkritih l. 1551, niso nič vedeli za ogenj. Ko je Mansegelka pristal pri enem omenjenih otokov in so mornarji na kopnem zakurili velik zubelj, je nastal med domačim grozen strah. Imeli so ogenj za zver, ki žre les. Domačini filipinskih in kanarskih otokov niso tudi nič vedeli o ognju in v Afriki žive še dandanes majhni narodi, ki jim je ogenj čudna prikazen, »tajna sila«, pred katero beže, kar jih noče neso, če ga le zagledajo.

Aprovizacija.

a Sol za obrtnike in zavode. Zavodi ter peki, mesarji in gostilničarji, ki rabijo sol za svojo obrt, naj se takoj zglase v aprovizačni pisarni na Poljanski cesti 13, ker se sol ne bode za nikočar hranila.

Stekleničica.

(Češki spisal Karel V. Rais; preložil Al. Benkovič.)

I.

Ne daleč od velikih vrat belske pristave pred pritlično gosposko hišo, ki ji je stene pokrivalo zaprašeno zelenje, iz katerega so gledale rdečkaste marelice in zeleni grozdi, je stal voz, naložen s pohištvom.

Plečati, zagoreli, bos, prašni pristavski posli so bili en tak lestven voz že izpraznili, zdaj pa so si znova pljunili v roke ter se spravili nad družega. Skladali so pohištvo oskrbnika, pravzaprav njegove žene, in zato so delali, da je vse pokalo.

Oskrbnik Domorazek, zagorel, srednje velik mož s kratko, razmršeno polno brado, z mračnim pogledom, oblečen v svetlo delavno obleko, je nadzoroval posle pri delu. Hodeč okrog voza, je vsak hip opominjal, naj pazijo. Zaman je zatrjeval stari veliki hlapec: »Nič ne skrbite, gospod, vse ostane kot steklo, da se bo kar lesketalo!« — oskrbnika so vendar venomer imeli za petami, spremljal jih je celo v hišo.

Za odprtimi okni je bilo tam videti stasito, črnolaso, rdečelico mlado gospo, kako hodi iz sobe v sobo in veleva, kam in kako naj postavijo posamezne dele pohištva.

Gospa oskrbnikova je od včeraj opoldne in danes od ranega jutra s svojim Karlom ugibala, kako bi si to najlepše in najbolj prikladno uredila, da bi v njem bilo jasno in ugodno, prijazno in toplo. Merila sta, risala načrte, katere sta zopet črtala in pričlenjala znova, se dražila, a slednjic se definitivno odločila:

Tako in tako bo lepo, da lepše niti biti ne more! —

Ti načrti o upravi zakonske kletke so jima bili že pred petimi leti najljubši razgovor. Gospodična Gusta je bila takrat v majhnem mestecu hrumskega okraja podučiteljica in Karel Domorazek gospodarski praktikant.

Dve leti sta se zabavala na tamošnjih zabavah, na kakem sprehodu, ter na najrazličnejše načine menjavala pisma, najprej polna vzdihov, potem obljub, priseg in očitkov ter burnih izrazov mučne ljubosumnosti. Vse to se je moralo vedno goditi z največjo previdnostjo, kajti nad lepo mlado učiteljico je čuvalo mnogo oči — od sila pametne, nad vse take učiteljice razumne ravnateljice, do pobožne cerkvenkove žene — da bi se Bog varuj, ne zgodilo niti najmanj kaj takega, kar bi osenčilo vzvišeno, čestito službo gospodične Gustel!

Po teh krasnih (nepozabnih!) letih je postal Karel adjunkt na posestvu barona Freudenbergja v svojem rodnem kraju jičinskem, revica podučiteljica pa se je v svoji deklisiki sobici mučila s svojo gorečo ljubeznijo. Od Krkonoškega predgorja k železnim goram in nasprotno so hitela težka pisma, — vsako je bilo polno vročega hrepenenja, tožb in solza. A ni minilo niti leto, in ta pisma od severa so prihajala redkeje in redkeje in proti prejšnjim so bila kakor ovenelo listje jesnsko proti svežemu in vonjavemu zelenju pomlad-

nemu. Karlovo vsakdanje, naporno življenje, bedni pogled v sivo bodočnost sta bila glavni vzrok. Mogoče pa tudi — redko svidenje, gotova pozaba!

Končno je Karel izostal popolnoma, in dekle je sčasoma pokopalo blažene nade. O počitnicah pri starših v Kraljevem Gradcu je naposled čula temno vest, da ima Karel drugo. Koliko je takrat preokalal Zaman jo je tolažil oče, priprost uradnik, zaman je govorila mati, v skrbeh zaradi otroka: »Bodi mirna, dete, prav, da je prišlo tako, ne muči se zaman! Česa ti manjka? Za življenje ti ni treba skrbeti, vsak mesec dobivaš svojo plačo, a kaj bi z njim — z gospodarskim adjunktom? Pomisli, koliko skrbi, koliko težkih noči naju je stalo tvoje učenje — a zdaj naj bi bilo vse to zaman?«

Jesen je minevala za jesenjo, dolge, tesnobne, smrtno žalostne zime so se štirikrat vrstile z mladimi pomladmi. Gospodična Gusta je bila že prebila izpite in je bila definitivna učiteljica s petsto plače.

Kar je nenadoma prišel Karel.

Od novega leta je bil oskrbnik v svojem rajstnem kraju, v Belcu; bil je gospodar na edini pristavi, imel je sicer majhno službo, a za skromno domačnost je vendarle zadostovala. Še kakega pol leta je samoval in užival samostojnost, potem pa ga je zgrabilo, in moral je iti na moravsko stran vprašat, hoče li Gusta postati gospa oskrbnikova.

Da je svobodna, to je vedel, a ko je zdaj ugledal dvoje znanih, milih oken, polnih zelenja vzbudila, se je v njem bojazen, kako se stvar izleče.

Tista soba je potem preslišala celo povodenj razjasnil, izgovorov, očitkov, tožb — in gledala potoke solza.

»Nikdar nisem pozabil in jedva da imam kruha vsaj za dva, sem prišel, dasi so mi mati in skrbni prijatelji ponujali na izber celo vrsto družih!«

»Leta in leta bi bila čakala — samo tako grozno bi ne smeli pozabiti!« je ihtela ona.

A končno sta si padla v naročje.

Gospodična Gusta je bila vrla učiteljica, otroke je imela rada, toda — Karla najrajši. Bila je devojka, skrbno vzgojena od roditeljev in po vzgledu očetovem je vedela izpolnovati svoje dolžnosti. A kadar se je spomnila, da bo leto za letom enako, mogoče do smrti, storilo se ji je milo.

Zato se je rada odločila za možitev.

Ko je pisala domov, da se hoče udati, da je Karel vendar ni pozabil, ji je oče odgovoril: »Mnogo truda je stalo mene, tvojo mater in tebe, predno si prišla na sedanje mesto, a ker se hočeš rajši omožiti in vidiš v zakonskem stanu večjo srečo, Bog me varuj, da bi ti branil. Kar bo v moji moči, storim, da ne prideš k možu s popolnoma praznimi rokami! Pomorem ti, kar bom mogel! (Dalje.)